

1. SEMESTER • HOLD 23-6 • EFTERÅR 2023

Sidst opdateret den 20.07.23 – 3. version (Clairens pensionering • Undervisere • Justering af litteratur • Lokaler)

Sidst opdateret den 01.11.22 – 2. version (14.+15. okt. • Søndergade 64)

Sidst opdateret den 01.08.21 – 1. version (**Første udkast**)

Introduktion til semesterplan

Træningsgrupper og referater

Træningsgrupperne mødes (obligatorisk) minimum 4 gange pr. semester med referatpligt. I alt minimum 24 timers obligatorisk arbejde med mødepligt i træningsgrupperne. Træningsgrupperne skal arbejde med 1-2 terapeut-klient-øve-positioner hver gang de mødes, samt diskutere den obligatoriske litteratur. Møderne skal afholdes mellem de enkelte undervisningsgange og må ikke afholdes som en samlet blok hen over en forlænget weekend eller i en ferie. **Se studieordningen for struktur og formalia.**

Fokuspunkterne er at sætte sig ind i begrebsapparatet, samt at forholde sig personligt til det teorien - genkender jeg mig selv eller nære relationer i det læste? Hvordan påvirker det læste mig? Spørgsmål til teorien kan bringes op i plenum. Træningsgruppearbejdet tager afsæt i form og struktur kendt fra undervisningen og gæsteklientarbejde. Vælger gruppen at arbejde med andet (evt. presserende problemstillinger), da redegøres der i referatet herfor.

Der skal skrives referat af møderne, som sendes til underviserne og Niels. Referatet indledes med tydelig angivelse af, hold- og gruppe-nummer, dato for mødes afholdelse, samt hvem der har deltaget, samt evt. fraværende. Fokus for gruppereferaterne er ikke en nøjagtig og minutøs gengivelse af mødet i træningsgruppen. Fokus for gruppemedlemmernes individuelle personlige bidrag til referatet skal være:

- Hvad tager jeg med fra dette træningsgruppemøde?
- Hvad fylder mest?
- Feedback til mødeleder
- Er der noget (personligt) jeg har brug for at tage op med underviseren ved næste undervisning?

Referaterne er en orientering til underviserne. Underviserne giver ikke eksplicit feedback på de enkelte referater. Det er gruppens/de enkelte medlemmers eget ansvar at bringe temaer/problemstillinger de oplever i gruppen ind i undervisningen på plenum. Referentens rolle er at samle de enkelte deltagers bidrag, og sende disse samlet (i alt max 3 sider a' 2.400 tegn). Indholdsfortegnelse og oversigter, samt evt. bilag, tæller ikke med i omfanget.

Der afleveres gruppereferater til følgende undervisere, samt administrationen:

- Administration (Niels Møller) info@piaa.dk
- Birgitte Randrup Krog birgitte@piaa.dk
- Kim Nygaard kim@piaa.dk
- Kristina Hermann kristina@piaa.dk

Tider og temaer

Undervisningen afholdes fredage og lørdage fra kl. 10.00 - 17.00, søndage fra kl. 10.00 - 16.00. Frokost afholdes kl. ca. 13.00 - 14.00. Der tages udgangspunkt i dagens undervisningstema som en vejledende overskrift for dagens forløb.

Afbud meddelelse direkte til weekendens underviser, med info@piaa.dk på som Cc. *Der refunderes ikke for deltagerfravær. Ret til ændring af semesterplan forbeholdes.*

Plenum

Plenum er et psykologisk arbejdsrum, hvor mobiltelefoner, tablets og computere skal være slukkede eller på lydløs og lagt væk. Det er ikke tilladt at medbringe mad og drikkevarer i plenum, ud over postevand.

Litteraturangivelser & pensum

Under hvert tema er der angivet anbefalet obligatorisk og supplerende litteratur til den enkelte undervisningsweekend fra de bøger der er pensum og angivet i bunden af semesterplanen.

Forum

Forum fungerer primært som bibliotek og database, hvorfra der kan downloades materiale og slides.

Fagpersonlig målsætning

Den fagpersonlige målsætning sendes til hovedunderviserne, samt administrationen:

- Administration (Niels Møller) info@piaa.dk
- Birgitte Randrup Krog birgitte@piaa.dk
- Kim Nygaard kim@piaa.dk
- Kristina Hermann kristina@piaa.dk

25. + 26. + 27. august

Kim Nygaard
Niels Møller

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Fog, Jette, Saglig medmenneskelighed, C.A. Reitzels Forlag

Supplerende litteratur

- Løvlie Schibye, Anne-Lise, Relationer – Et Dialektisk Perspektiv
 - Med fokus på
 - Kapitel 1: Filosofisk baggrund for en dialektisk relationsopfattelse
 - Kapitel 11: Mod en forståelse af et terapeutisk sprog
 - Kapitel 12: Hvordan når vi det usigelige

Tema I: introduktion til 1. semester - Præsentation, lærer, studerende

Træningsgrupper

Der etableres træningsgrupper, som skal arbejde med stillede opgaver gennem grunduddannelsen, teoriomsætning til konkret øvelsesarbejde, forberedelse af gruppeoplæg i undervisningen, skrive resumé af faglitterære bøger, m.v. Træningsgruppen skal igennem de to år udføre gensidigt øvelsesarbejde under nærmere instruktioner.

Øvelsesarbejdet skal refereres til hovedunderviserne, som løbende holder sig orienterede i gruppernes proces og funktion. Træningsgrupperne har møde- og rapporteringspligt. Hovedunderviserne har løbende kontakt med de etablerede grupper og evaluerer løbende gruppernes arbejde igennem alle semestre. Alle skal medbringe kalender for det kommende år, så gruppeaftaler kan indgås.

Valg af holdrepræsentant

Der vælges en holdrepræsentant, som er forbindelsesled mellem lærere/administration.

OBS! Fagpersonlig målsætning

Der orienteres om udarbejdelse af fagpersonlig målsætning, jf. studieordningen (s. 39). Den fagpersonlige målsætning er redskab til at følge den studerendes fagpersonlige udvikling. Den fagpersonlige målsætning er en anledning til at den studerende forholder sig skriftligt til sine faglige som personlige arbejds punkter – og er et redskab til at øge opmærksomheden og holde fokus på den fagpersonlige udvikling. Den fagpersonlig målsætning bruges tillige som en indlejret del af eksaminerne på første, andet og tredje år - og der trækkes i undervisningen og træningsgruppeeftersyn tråde til den studerendes fagpersonlige målsætning, når det giver mening i forhold til de faglige og personlige temaer og problemstillinger der viser sig/arbejdes med på plenum.

Den studerende har selv ansvar for at udarbejde, fremsende og vedligeholde sin fagpersonlige målsætning. Den fagpersonlige målsætning revideres efter behov, minimum én gang pr. år, og fremsendes til hovedunderviserne (mailadresserne fremgår af semesterplanerne) og info@piaa.dk.

I skal, med udgangspunkt i skabelonen som I kan downloade fra Forum, gøre jer tanker og skrive stikord ned til næste undervisningsgang. Ved anden undervisningsgang er der mulighed for en kort individuel vejledning på FP i plenum. Mellem anden og tredje undervisnings-weekend sendes de fagpersonlige målsætninger til underviseren og Cc til info@piaa.dk

Tema nr. 2. - Introduktion til Grundforhold i psykoterapi

Autentisk personlig kommunikation

Vi skal herefter arbejde med opmærksomhed og kontakt, personlig kommunikation og hovedelementerne i autentisk personlig kommunikation, med vægtning på at give og modtage feedback.

Uddannelsen sigter mod at formidle og afprøve psykoterapeutisk praksis, der bygger på teorier om interpersonelle processer, deres kommunikation og om de intrapsyriske strukturer, som herved opstår.

De studerende undervises både teoretisk og gennem direkte, strukturerede oplevelser af sig selv og "den anden" i professionelle relationer, hvor de studerende skiftevis er hhv. den professionelle og den, der modtager hjælp i relationen.

På 1. modul introduceres vores syn på sproget som det primære meningsskabende og meningsformidlende medium i denne form for psykoterapi. Vores hovedområde er det terapeutiske arbejde i og med interpersonelle processer i par, familier og grupper. Heri udgør processen mellem terapeuten og klienten kernen i undersøgelsen og i bearbejdningen af destruktive og fastlåste dynamikker.

Her-og-nu situationer i klient-terapeut-relationen og mellem familie- eller gruppemedlemmer opfattes i denne sammenhæng som rummende og som udtryk for tidligere erfaringer.

Det personlige sprog er det væsentligste metodiske element i denne psykoterapeutiske retning. Det er både udtryk for, hvor langt terapeuten er kommet i bearbejdningen af egne ufærdige gestalter, og det er midlet til at rette opmærksomheden mod og fokus i terapien på klientens ufærdige gestalter. Klientens og terapeuten proces rummer mange lighedspunkter med relationen mellem spædbarnet og dens tilknytningsperson, der i den psykoanalytiske/psykodynamiske tradition refereres til som "overføring og modoverføring", når tidlige arketyriske måder at indgå i nære relationer på, viser sig i terapien.

Det personlige sprog som dialogisk metode sættes ind i rammen af denne "to-personers-psykologi" (Fog), hvor begge parter gennemgår en udviklingsproces.

22. + 23. + 24. september

Kim Nygaard

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Allen, J.G. (2014), *Mentalisering i tilknytningsrelationer – behandling af traumer med traditionel terapi*, Hans Reitzel
 - Med fokus på kapitel 1, 3, 5
- Fog, Jette, *Saglig medmenneskelighed*, C.A. Reitzels Forlag
 - Med fokus på kapitel 1 til 5, 10, 14

Supplerende litteratur

- Bowlby, John (2008) *En sikker base – tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*, Det lille forlag
- Jørgensen, Carsten René. (2018), *Den Psykoterapeutiske Holdning*, Hans Reitzels Forlag

Tema - Udviklingspsykologi og personlighedsdannelse, del 1. + Forsvarsmekanismer

Formål: Forståelsen af udviklingen hos børn og unge op til voksenalderen, samt af den livslange udvikling igennem hele voksen-tilværelsen, er som en nødvendig forudsætning hos de studerende for at kunne arbejde terapeutisk med ændrings- og tilpasningsprocesser hos deres klienter.

Viden om normaludviklingens mange stier og muligheder giver terapeuten basis for at kunne reflektere over udviklingsfremmende og helende aspekter i terapien også mhp. på at kunne viderevisitere klienter, hvis det kræves. Undervisningen vil fokusere og perspektivere forhold som

- tilknytning
- kontaktmønstre
- tegn på afvigende udvikling (psykopatologi, prognose, indikation og kontra-indikation)
- tidlig læring

Teori: Betydningen af tilknytning, afstemning og regulering vil blive præsenteret. Se angivet litteratur.

Metode: Udover teorigennemgang i form af oplæg/forelæsning fra underviseren, vil der blive gennemgået cases/vignetter fra de studerendes egen, både professionelle og personlige erfaringsbaggrund, for at forbinde teorierne med relevant praksis. Denne form for teori-praksis-refleksion vil både foregå i grupper og i plenum.

OBS! Fagpersonlig målsætning

Hver studerende skal ved studieårets begyndelse udarbejde en fagpersonlig målsætning for det kommende studieår (1. + 2. semester). Den fagpersonlige målsætning er et redskab til fagpersonlig proces. Denne kan revideres så ofte som den studerende finder det nødvendigt. Underviserne forholder sig imidlertid umiddelbart kun til den seneste reviderede/fremsendte version af den studerendes fagpersonlige målsætning, som fremsendes i slutningen af 2., 4., 6. og 8. semester.

Den fagpersonlige målsætning sendes til hovedunderviserne, samt administrationen:

- Administration (Niels Møller) info@piaa.dk
- Birgitte Randrup Krog birgitte@piaa.dk
- Kim Nygaard kim@piaa.dk
- Kristina Hermann kristina@piaa.dk

Skabelon for fagpersonlig målsætning kan downloades fra forum/rekvireres på info@piaa.dk fra og med studiestart.

Fredag d. 6. oktober. 2023

Carsten René Jørgensen

Konferencesalen
Storcenter Nord
Finlandsgade 17
8200 Aarhus N
Klokken 10.00 – 17.00

Obligatorisk Litteratur

- Evt. litteratur tilgår

Supplerende litteratur

- Jørgensen, Carsten René. (2020), *Identitetskriser*, Hans Reitzels Forlag
- Jørgensen, Carsten René. (2009), *Personlighedsforstyrrelser*, Hans Reitzels Forlag

Personligheds- og identitetsforstyrrelser

Sværere identitets- og personlighedsforstyrrelser er ofte forbundet med hinanden. Temadagens første del koncentrerer sig om, hvordan vi kan indkredse og forstå den menneskelige identitet, herunder hvordan vi kan skelne imellem forbigående identitetskriser, der sjældent kræver længerevarende psykoterapeutisk behandling - og svære forstyrrelser i identiteten, hvor der ofte vil være brug for længerevarende og højt specialiseret psykoterapeutisk behandling. Desuden forbindes vanskeligheder i den menneskelige identitet med forhold i samtidskulturen.

Fokus for temadagens anden del er, hvad der karakteriserer - og hvordan vi kan forstå - mennesker med personlighedsforstyrrelser, særligt borderline personlighedsforstyrrelser, hvor svære forstyrrelser i identiteten er et centralt karakteristika.

Temadagens første del tager afsæt i Carsten René Jørgensens seneste bog 'Identitetskriser. Veje og vildveje for det fragmenterede moderne menneskes identitet', anden del bl.a. i bogen 'Personlighedsforstyrrelser. Moderne relationel forståelse og behandling af borderlinelidelser' (begge Hans Reitzels forlag)

14. + 15. oktober

Birgitte Randrup Krog

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

Jørgensen, Carsten René. (2018), *Den Psykoterapeutiske Holdning*, Hans Reitzels Forlag

- Løvlie Schibye, Anne-Lise (2005), *Relationer – Et Dialektisk Perspektiv*
- Yalom, Terapiens Essens

Supplerende litteratur

- Ø

Tema – Terapeutiske principper – på et psykodynamisk grundlag

Formål

I arbejdet på at blive psykoterapeut er det vigtigt at opøve evnen til autentisk kontakt med klienterne – at give klienterne noget ægte at styre efter. Dette betyder ikke alene at være fokuseret på klienten, men også være opmærksom på sig selv, i den terapeutisk alliance. For at fokusere på og udvikle denne færdighed vil vi tage afsæt i følgende principper:

- Jeg/du
- her og nu
- kropsbevidsthed
- forgrund/baggrund
- Mellemlum imellem terapeut og klient
- Misforståelser og reparation af misforståelser

Teori

Se angivet litteratur.

Metode

Kort oplæg fra underviseren. Undervisningen vil centrere sig omkring en forholde sig til den obligatoriske litteratur og individuelle processer. Teorien kobles til egne erfaringer og indsigter. Øvelser af terapeutiske processer, der tager afsæt i den obligatoriske litteratur, for at træne den studerendes refleksion og opmærksomhed på egne processer i relation til klient eller gruppe. Fokus på den fagpersonlige målsætning i plenum.

17. + 18. + 19. november

Birgitte Randrup Krog
Niels Møller

Søndergade 64

Obligatorisk litteratur

- Fog, Jette, Saglig medmenneskelighed, C.A. Reitzels Forlag,
 - Med fokus på kap. 6 og kap. 11
- Løvlie Schibye, Anne-Lise (2005), Relationer – Et Dialektisk Perspektiv
 - Med fokus på kap. 4 og kap. 6

Supplerende litteratur

- Ø

Tema – Familiesyn 1: Genogrammer, familiesyn og relationskompetence

Formål

Et familiesyn indebærer, at vi lærer at se familien som den primære socialiserende kultur. Det er i familien børnene fødes ind mellem sine forældre og søskende, med deres individuelle biologisk udstyr (genotype) og temperament. Det er i samspil med familien, dens regler, rammer, interaktioner, værdier og normer bliver afgørende for barnets livssyn og helbred.

Indhold

Det er igennem undersøgelser påvist at familiesystemets evne til omsorg, beskyttelse, interaktion og ansvarlighed har alt afgørende betydning for hvorledes barnet på længere sigt kan trives som voksen. Udviklingspsykologiske fænomener som personlighedsdannelse og selvfølelse har deres tidlige og vigtige oprindelse i familierelationen. Mange børn opvokser i familier, hvor de igennem barndommen kommer til at tage et større ansvar for familien end de er i stand/tjent med at bære, hvilket typisk følger dem gennem hele livet.

Teori

Se angivet litteratur

Metode

Kort oplæg fra underviseren. Undervisningen vil centrere sig omkring en forholde sig til den obligatoriske litteratur og individuelle processer. Teorien kobles til egne erfaringer og indsigter. Øvelser af terapeutiske processer, der tager afsæt i den obligatoriske litteratur, for at træne den studerendes refleksion og opmærksomhed på egne processer i relation til klient eller gruppe.

Undervisningen vil være en vekselvirkning mellem teori, personligt arbejde med individuel udarbejdelse af eget genogram, efterfulgt af fælles gennemgang af genogrammer på plenum: Hvordan ser din familie ud, hvad karakteriserer den og hvilke mønstre bliver du opmærksom på?

Gem dit genogram, det kan være nyttigt at have, videreudvikle, kigge tilbage på, i løbet af din uddannelse.

2. + 3. december

Kristina Hermann

Montanagade 15B

C

Obligatorisk litteratur

- Fog, Jette, Saglig medmenneskelighed, C.A. Reitzels Forlag,
- Løvlie Schibye, Anne-Lise (2005), Relationer – Et Dialektisk Perspektiv
 - Med fokus på kap. 4 og kap. 6

Supplerende litteratur

- Allen, J.G. (2014), *Mentalisering i tilknytningsrelationer – behandling af traumer med traditionel terapi*, Hans Reitzel
 - Med fokus på kapitel 1

Semesterafslutning – Status og perspektivering

Formål

Vi skal arbejde med trivlsen i træningsgrupperne og se tilbage på semestret. Formålet er at følge (og videreudvikle) den studerendes faglige og personlige proces, samt integrering af teori i det faglige og personlige arbejde.

Indhold / teori

Overordnet arbejdes der ud fra semestrets obligatoriske litteratur, hvor fokus vil blive lagt på udviklings- og personlighedspsykologiske perspektiver. Dette ved at have fokus på, hvordan påvirkningen fra vores primære familiesystem har formet og påvirker den måde vi indgår (eller undgår at gå) i relation med andre på.

Metode

Ved at have vores egen personlighed og fungerer i verden, som genstandsfelt for vores opmærksomhed, trænes den fagpersonlige relationskompetence, herunder evne til kontakt (med sig selv og andre), at udtrykke hvad vi mærker, oplever og tænker på en assertiv måde,

Der tages udgangspunkt i følgende spørgsmål

- Hvad har jeg at give, som jeg ikke får frem?
- Er der nogen sammenfald mellem min funktion i den oprindelige familie og funktionen i træningsgruppen?
- Øvelsesarbejde i træningsgrupperne under supervision.
- Introduktion til 2. semester.

LITTERATURLISTE 1. SEMESTER

Pensum og anbefalinger

Under hvert tema er der angivet anbefalet obligatorisk og supplerende litteratur til den enkelte undervisningsweekend, fra pensumlisten i bunden af semesterplanen. Angivelserne under de enkelte temaer er anbefalinger, hvilket betyder, at den som studerende er velkommen til at læse litteraturen i en anden rækkefølge, hvis det giver mest mening for den enkelte studerende.

Det vigtigste er at læse pensum og tilegne sig begrebs- og analyseapparatet.

- At danner sig en integreret psykodynamisk forståelse, og bruge denne som optik for analyse og diskussion, i forhold til eget liv, terapeutisk praksis i undervisning/træningsgrupper, samt i eksamensopgaver.
- At tilstræbe en aktiv indre personlig forholden sig til pensum, samt aktivt at forsøge at forbinde ny viden fra pensum med allerede eksisterende begreber og forståelser, fra tidligere læst pensum.
- Måske er denne aktive forholdemåde den største forskel på at studere noget, i forhold til blot (mere passivt) at læse en teoretisk tekst, men uden samtidig at forsøge at forstå sig selv og verden med den nye viden og begrebsverden. At studere er mere slidsomt end blot at læse, men det er meget mere spændende og mere lønsomt.

Læsevejledning / Optik & analyse / Kobling af teori & praksis

Vi anbefaler vores studerende at læse litteraturen i forhold **til sig selv** og fokusere på følgende:

- Hvad er de centrale begreber - hvordan forstår I dem?
- Hvor genkender jeg overskriften på de teoretiske begreber / temaet / problemstillingen, der er omdrejningspunkt for den enkelte bog, artikel eller teori i mit eget liv?
 - Hvilke teoretiske begreber fra pensum er eksplicit/implicit i spil i mit liv?
- Træningsgruppe-medlemmerne kan med deres respektive træningsgrupper dele, hvad de er mest optaget – eller evt. ikke forstår. Del evt. jeres noter og lad jer inspirere af hinanden.
- Forberede evt. oplæg til jeres træningsgruppemøde. Det hjælper stærkt på egen forståelse at skulle formidle en given teori og begreber til andre – samt evt. forbinde og integrere nye teoretiske forståelser og begreber til allerede eksisterende teorier og begreber.

En anden mulighed er at dele med hinanden, de områder af litteraturen I hver især har som primært fokus og vil bringe i spil som analytisk optik på de terapeutiske sessioner der sker i plenum i undervisningen og dermed forbinde teori og praksis, både inde i jer selv og evt. eftersnak om en given session eller iagttagelser.

Evt. udgået litteratur kan downloades via forum. Hvis ikke den udgåede litteratur findes på forum, skriv da en mail til Niels Møller på info@piaa.dk. Identisk litteratur kan gå igen og optræde under forskellige temaer. Dette er ikke en fejl.

Obligatorisk litteratur & pensum

Allen, J.G. (2014), *Mentalisering i tilknytningsrelationer – behandling af traumer med traditionel terapi*, Hans Reitzel

Bowlby, J. (2008), *En sikker base – tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*, 7. oplag. Det lille Forlag

Etikregler fra Dansk Psykologforening og Psykoterapeut Foreningen. Kan hentes på nettet (Forvaltningsret).

Fog, J. (1998), *Saglig medmenneskelighed. Grundforhold i psykoterapien*, Hans Reitzels Forlag

Jørgensen, Carsten René. (2018), *Den Psykoterapeutiske Holdning*, Hans Reitzels Forlag

Karterud, S., Wilberg, T. & Urnes, Ø (2013), *Personlighedspsykiatri*.

Eller

Cullberg, J. (2008), *Dynamisk psykiatri*. Hans Reitzel

Løvlie Schibye, Anne-Lise, *Relationer – Et Dialektisk Perspektiv*

Yalom, I. *Terapiens Essens*

Supplerende litteratur

Bowlby, J. (2008), *En sikker base – tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*, 7. oplag. Det lille Forlag

Hart, S. & Bentzen M. (2011), *Jagten på de non-specifikke faktorer i psykoterapi med børn*, Reitzels forlag.

Jørgensen, Carsten René. (2018), *Den Psykoterapeutiske Holdning*, Hans Reitzels Forlag

Levine, Peter A. (2008), *Den Tavse Stemme*, Hans Reitzels Forlag